

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

Засоби репрезентації невербальної комунікації у інтернет-спілкуванні:
перекладацький аспект
(Means of representation of non-verbal communication in Internet
communication: translational aspect)

Допущено до захисту «__» _____ 2022р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, проф. Кобякова. І. К.

Виконав:

студ. групи ПР.м-11

Стоцький Владислав Анатолійович

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц.

Чуланова Галина Валеріївна

Суми – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ У ЛІНГВІСТИЦІ.....	5
1.1 Проблеми перекладу у світлі комунікативної лінгвістики.....	5
1.2 Комунікація як об’єкт наукового дослідження.....	10
1.3 Вербальна та невербальна комунікація.....	16
РОЗДІЛ 2. ПІДХІД ТА ФУНКЦІЇ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПОНЕНТІВ.....	22
2.1 Підходи до вивчення невербальних комунікативних компонентів.....	22
2.2 Функції та класифікація невербальних комунікативних засобів у сучасній англійській мові.....	25
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕТОДИКА ПЕРЕКЛАДУ НЕВЕРБАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ	30
3.1 Методичні дослідження.....	30
3.2 Аналіз лексичної репрезентації невербальних знаків в англомовних текстах.....	32
3.3 Стратегії та прийоми перекладу невербальних одиниць в англомовних текстах.....	37
РОЗДІЛ 4. ПЕРЕДАЧА НЕВЕРБАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ У КОМУНІКАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ-СПІЛКУВАННІ.....	42
4.1 Зародження інтернет спілкування та скорочення у тексті.....	42
4.2 Еволюція невербальної комунікації у соціальних мережах.....	45
4.3 Передача інформації через картинки.....	47
ВИСНОВКИ.....	49
SUMMARY.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	56
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. Комунікація є невід’ємною складовою людства та людського суспільства. Люди – соціальні істоти. Комунікація один з одним дає змогу людям більш детально розуміти один одного (передавати інформацію, проробляти інформацію, дізнаватися щось нове). Комунікація і являється наслідком того, що людство як вид вижило і зараз є найбільш розумною істотою на планеті Земля. Комунікуючи один з одним люди почали об’єднуватися в племена, общини, клани, тощо. Люди почали разом полювати, виживати і цінити один одного. Це все є заслуга людей і такої розвиненої комунікації, якої ми досягли.

Лінгвісти активно вивчають особливості реалізації комунікативних актів на вербальному та невербальному рівнях. Їх особливо цікавлять лінгвістичні засоби, які використовуються для вираження почуттів та станів мовця, а також емоційного впливу на реципієнта. Головною метою спілкування є прагнення до адекватного розуміння учасників спілкування. Для того, щоб без втрат донести свою думку, людина використовує багато засобів, які пропонує мова і культура. Тож давайте розглянемо більш детально з чого складається комунікація.

Комунікація - процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.

Вербальна (словесне) – спілкування, що відбувається за допомогою мови (усної чи письмової)

Невербальне – спілкування, яке здійснюється за допомогою жестів, міміки, паузи, манерів, зовнішності. Вербальні та невербальні засоби спілкування можуть підсилювати або ослаблювати взаємодію, тому

інтерпретувати ці сигнали потрібно не ізольовано, а в єдності з урахуванням контексту.

Ми живемо в 21 столітті і інтернет простір розвинувся і досі стрімко розвивається. Комунікація стала більш доступною, швидкою. Деякі вербальні і невербальні елементи теж мають своє місце там. Ті способи, якими виражають невербальну комунікацію в інтернеті – дуже широка та гнучка.

Об'єктом дослідження є вербальна і невербальна інформація в інтернеті-спілкуванні.

Предмет дослідження – специфіка та прийоми перекладу невербальних одиниць в англомовних текстах а також соціальні мережі, форуми та месенджери в інтернеті.

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей невербальних одиниць спілкування в інтернеті.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури і додатків.

РОЗДІЛ 1. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ У ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Проблеми перекладу у світлі комунікативної лінгвістики

Центральним питанням сучасної лінгвістики є вивчення процесу перекладу, який є особливим видом комунікативної діяльності, що відбувається в умовах опосередкованої двомовної комунікації. Переклад, безсумнівно, є одним із найдавніших видів людської діяльності. На початку розвитку людської цивілізації з'явилися перекладачі, які допомагали багатомовним групам спілкуватися. З появою писемності з'явилися перекладачі писемності, насамперед текстів релігійного та офіційного характеру. Поширення письмових перекладів дозволило людству отримати широкий доступ до культурної спадщини інших народів, створюючи можливості для взаємодії та взаємозбагачення різних народів і культур [29].

Ранні переклади Біблії та інших священних писань передусім сподівалися дослівно скопіювати оригінальний текст, що призводило до двозначності, а іноді й повного неправильного тлумачення перекладу. Тому перекладачам, які намагаються теоретизувати, що вони мають право на більшу свободу щодо оригінального тексту, потрібно відтворювати «не букву, а зміст», чи навіть загальне враження від нього. У цьому першому твердженні про цілі, до яких має прагнути перекладач, можна знайти початок сучасних теоретичних суперечок про прийнятність дослівного чи вільного перекладу, про необхідність збереження в перекладі впливу оригіналу на читача. Так, наприклад, у сучасній літературі з теорії перекладу наводиться такий вислів Цицерона щодо його перекладу промов давньоафінських ораторів і громадських діячів Демосфена та Есхіла (IV ст. до н. е.): «...я зберіг і думки, і побудову промов, але у доборі слів я керувався умовами нашої мови. При такому стані речей я не мав необхідності перекладати слово в слово, а тільки відтворював у загальній сукупності зміст та силу окремих слів. Їх промови я

вирішив перекласти так, щоб усі достоїнства були відтворені у перекладі, тобто усі їх думки, як за формою, так і за змістом; слова ж лише остільки, оскільки дозволяють це умови нашої мови» [23, с.4].

Пізніше окремі перекладачі намагалися сформулювати щось на зразок «нормативної теорії перекладу», перераховуючи деякі вимоги, яким повинен відповідати «хороший» переклад або перекладач. Французький гуманіст, поет і перекладач Е. Доль (1509-1546) вважав, що перекладачі повинні дотримуватися чотирьох основних принципів перекладу:

а) повністю розуміти зміст тексту, який перекладається, та смисл, що несе автор;

б) у повному обсязі володіти мовою оригіналу та мовою перекладу;

в) ні в якому разі не займатися буквальним перекладом, бо це може спотворити зміст тексту;

г) відтворення узагальнене враження оригіналу у відповідній «тональності».

До середини 20 століття лінгвісти докорінно змінили своє ставлення до перекладу і почали його систематичним вивченням. У цей період переважали переклади політичних, комерційних, науково-технічних документів, а стилістичні особливості окремих авторів мали, як правило, менше значення. і функції. Я також підкреслював роль систематичного вивчення основ. Переклади політичних, комерційних, наукових та технічних матеріалів мали забезпечувати передачу всіх деталей, включаючи значення окремих мовних одиниць. Лінгвістична основа перекладацького процесу ставала дедалі ясніше. Мені потрібно було знати, яка мовна природа цього процесу та які мовні фактори його визначають [29].

У розвитку лінгвістичної теорії перекладу виявилися помилковості «теорії неперекладності». Вивчення процесу перекладу з лінгвістичної погляду показує, що неможливо точно відрізнити оригінальний текст від перекладеного. Мовне своєрідність тексту, орієнтація змісту мовну спільність зі своїми «фоновими» знаннями і культурно-історичними особливостями

неможливо знайти повністю «відтворені» іншою мовою. Ось чому переклад не передбачає створення ідентичних текстів, і така відсутність тотожності не є доказом неможливості перекладу. Точна відповідність між оригіналом та перекладом неможлива і необхідна для досягнення мети, для якої було створено переклад [29].

Таким чином, лінгвістична теорія перекладу спрямована, перш за все, на виявлення та пояснення об'єктивних закономірностей перекладацького процесу, визначення особливостей та правил функціонування мови, що використовується перекладачами, і є дескриптивною теоретичною областю. Крім того, на основі опису мовних механізмів перекладу стає можливим сформулювати нормативні рекомендації, принципи та правила, методи та прийоми перекладу, відповідно до яких перекладачі можуть краще вирішувати перекладацькі завдання.

Головною метою перекладу лінгвісти вважали насамперед забезпечення можливості спілкування (спілкування) між людьми, які використовують різні мови. Тому для теорії перекладу як галузі мовознавства особливе значення мають дані комунікативної лінгвістики про особливості комунікативних процесів, вплив комунікативного контексту та ситуації на розуміння тексту чи мови [29].

Найважливіші ідеї комунікативної лінгвістики виникли наприкінці 20 ст. Саме в цей час застаріло уявлення дослідників про мову як про замкнуту систему знаків, яку треба вивчати «на самоті, наодинці» (Ф. де Соссюр 1916). Мовознавці почали говорити про мову як форму, про спосіб життя людини, про лінгвістизацію людського досвіду, про вираження індивідуальності, про організацію людського спілкування в спільній діяльності людей. Від концепцій об'єктивованої, безособової та об'єктивної мови, які стали популярними в рамках структуралістських методів дослідження на початку 20 століття, вчені поступово відійшли від особистісних і функціональних аспектів мови. У 20 столітті в лінгвістиці відбувся «прагматичний зсув», і прагматичні (переважно соціальна психологія та композиція) чинники стали

цінуватися. Мовна прагматика разом із комунікативною лінгвістикою охоплює динамічну теорію текстів, виникнення теорії дискурсу, теорії текстів, виникнення теорії дискурсу, теорії та типології мови, теорії функціональних стилів та чимало питань, що належать до інших областей [29].

Основними проблемами комунікативної лінгвістики сьогодні є: Характер, компоненти та форми спілкування (особливості спілкування як діяльності, основні закономірності спілкування, функції, моделі та канали спілкування, вербальні та невербальні елементи спілкування, вплив позавербальних факторів у ситуаціях спілкування, зворотний зв'язок у спілкуванні); види та напрямки спілкування; компоненти спілкування та комунікативних актів; ситуативні елементи спілкування; властивості речетворення та сприйняття; питання міжкультурного та інших видів спілкування.

Таким чином, комунікативна лінгвістика є частиною динамічно розвивається сучасної галузі гуманітарного знання. Він тісно пов'язаний із філософією, логікою, семіотикою, риторикою, культурологією, етнологією та фольклором. [29].

Лінгвістика складається з усіх напрямків традиційної лінгвістики (фонетики, граматики, лексикології, стилістики) та постійно взаємодіючих нових напрямків у мовних дослідженнях (теорія мовної діяльності, функціональна лінгвістика, прагматика, аналіз дискурсу). Лінгвістика комунікації тісно пов'язана з теорією інформації та теорією комунікації.

Теорія інформації вивчає проблеми створення, передачі, отримання, зберігання та перетворення інформації. Його унікальне призначення – функціонування інформації в системах «людина-людина» та «людина-машина-людина». Водночас одним із предметів дослідження теорії інформації є мова як засіб та область створення, зберігання, обробки та передачі інформації. Зв'язок між комунікативною лінгвістикою та цією наукою багато в чому проявляється у використанні нею понятійного апарату, зокрема таких

понять, як код, кодування/декодування інформації, відправник/одержувач повідомлення, канал зв'язку та тезаурус [29].

Комунікативний підхід до проблеми перекладознавства багато в чому сприяв вирішенню проблем у цій галузі лінгвістичного знання, насамперед:

а) Розкриття сутності, специфіки та функціонального призначення перекладу.

б) розробка класифікації видів перекладацької діяльності та видів перекладу;

в) визначення критеріїв адекватності перекладу;

г) розкриття характеру перекладацької еквівалентності;

е) Визначення практичних аспектів перекладу.

д) визначення способів, прийомів, прийомів та прийомів перекладу;

е) Розробка спеціальних теорій перекладу [29].

1.2 Комунікація як об'єкт наукового дослідження

Комунікація (від лат. *Communico* - повідомляти, з'єднувати, повідомляти) - це процес спілкування та обміну інформацією, що відбувається за допомогою загальної знакової системи. Поняття інформації має вирішальне значення розуміння природи комунікації. Інформація є формою уявлення реальності об'єктивного світу, у якому локалізований досвід організму [29].

Повідомленням в комунікації є інформація, яка втілює конкретний код і інформацію за допомогою відповідного каналу спілкування [39, с.189].

Незважаючи на те, що вивчення спілкування як форми людської діяльності почалося ще в давнину, перше більш менш вичерпне визначення цього явища дав англійський літературознавець та критик І. Річардс в 1928 р. "Communication takes place when one mind so acts upon its environment that another mind is influenced, and in that other mind an experience occurs which is like the experience in the first mind and is caused in part by that experience" [24]. Зверніть увагу, що поняття «спілкування» ще потрібно чітко визначити. На сьогоднішній день існує понад 100 різних інтерпретацій цього явища. Розмаїття визначень спілкування обумовлено насамперед різноманітністю його способів. По-друге, це залежить від мети комунікації (повідомлення, заборона, навчання, просування, переговори тощо). По-третє, дискретність/нечіткість часових та просторових параметрів передачі інформації та її сприйняття. По-четверте, способом адресації інформації (порів. ретельна (масова) комунікація та осьова (конкретно адресована) [29]).

Також зазвичай прийнято ділити спілкування на вербальне і невербальне.

Найчистіша форма невербального спілкування представлена тваринним спілкуванням. Він насамперед призначений для пристосування до довкілля. Перші засоби спілкування виникають із інстинктивних дій. Інстинктивна поведінка може змінюватись і коригуватись під впливом умов існування. Невербальне спілкування можна поділити на дві групи. Перша представлена

первинними кодами (міміка, мова жестів) та вторинними комунікативними системами (математика, комп'ютерні символи, мистецтво, ігри та ін.) (азбука Морзе, музична нотація, мови програмування) [29].

Обмін інформацією з використанням мовних символів уражає мовного спілкування. Вербальне спілкування є найбільш вивченою формою людського спілкування. Більше того, це найуніверсальніший спосіб передачі думок. Повідомлення, написане з використанням іншої системи мови жестів, може бути перекладено на мову. Мовне спілкування має складну багаторівневу структуру (що представляє собою континуум фонетичної, морфологічної, лексичної, синтаксичної, текстової та інтертекстуальної мовної діяльності), що вивчається відповідними розділами мовознавства. Вербальна комунікація носить умовний характер, неможлива в чистому вигляді, вона завжди накладається на супутню невербальну комунікацію. Вербальна комунікація складається з двох асиметричних фаз: психолінгвістичної діяльності реципієнта – відправника повідомлення та реципієнта – його отримувача [29].

Спілкування слухача передбачає не тільки декодування (декодування) семантики (значення) мовних символів, але й потребує використання фонових знань з урахуванням самої ситуації спілкування для розкриття глибинного змісту мовлення та тексту. Отже, вербальна комунікація — це цілеспрямована психолінгвістична діяльність мовця й адресата, результатом якої є обмін інформацією, а основним засобом — мовлення (усне, письмове чи друковане).

Людське спілкування відбувається в контексті комунікативних актів, які є окремими одиницями спілкування, вибраними з метою аналізу та опису. Компонентами комунікативної поведінки є комунікатори (індивідуальні або колегіальні відправники та отримувачі інформації, наприклад уряд, партії, електорат); меседж, який має елементи мовленнєвого, паралінгвістичного та невербального кодів; ситуативні елементи спілкування. Щоб краще зрозуміти феномен спілкування, використовують методи моделювання. Це відтворення властивостей одного предмета з допомогою іншого предмета. Комунікаційна модель відтворює компоненти та функціональні характеристики всього

комунікативного процесу. Вже давно вчені використовують модель, запропоновану американським математиком К. Шенноном в 40-х роках 20 століття, для розуміння природи спілкування. Ця модель зіграла важливу роль розвитку багатьох наук, пов'язаних з обміном інформацією. Модель К. Шеннона включає сім елементів: відправник інформації, механізм кодування, повідомлення, сигнал, канал зв'язку, механізм декодування та одержувач інформації [29].

Під відправником/одержувачем (рецептором) інформації розуміються всі об'єкти (людина та комп'ютер), здатні її сприймати, зберігати, обробляти та використовувати. Повідомлення – це інформація, яку відправник має та хоче передати одержувачу. Для того, щоб інформація могла бути передана, вона має бути «конкретизована». Тобто він повинен бути виражений у словах, висловлюваннях, жестах, міміці, малюнках, витворах мистецтва і т. д. у конкретній формі, що сприймається (предметі або дії). Таким чином, механізм кодування можна визначити як засіб перетворення повідомлення в сигнал, об'єкт, що сприймається, або дія, що несе певну інформацію (повідомлення). У механізмі кодування необхідно розрізнити сам механізм кодування - мовний апарат людини (такий як мікросхема або машинний процесор) і код, або набір символів та правил його використання (наприклад, людина як первинна символічна система мова науки, поезії, живопису та музики як вторинні семіотичні системи). Сигнал – це імпульс, який використовується передачі інформації. Поняття «канал зв'язку» неоднозначно трактується у літературі. У техніці під каналом зв'язку розуміється середовище, що використовується передачі сигналів від передавача до приймача. Наприклад, телефонні лінії, якими проходять електромагнітні коливання, або простору, якими поширюються радіохвилі. У лінгвістиці поняття каналу зв'язку іноді асоціюється з усними прийомами, пропозиціями чи літературою (статтями, віршами, романами, оповіданнями тощо. буд.). Канал — це не лише фізичне середовище, в якому передається сигнал, а й соціальний, історичний та

культурний контекст, у якому він діє. Механізм декодування - це механізм, який декодує сигнал отримання інформації [29].

У мовознавстві ідеї К. Шеннона були розвинені Р. Якобсоном, авторитетним російським вченим 20 ст, професором Празького, а потім Американського університету (Массачусетс). На противагу від лінійної та необмеженої статичної моделі К. Шеннона, Р. Якобсон запропонував свою модель, яка складається з шести функціональних компонентів: Кому (відправник повідомлення), адресат (одержувач); саме повідомлення написано з використанням коду. Контекст, пов'язаний безпосередньо з повідомленням.

Функціоналізм Р. Й. Якобсона має не тільки риси асиметричні у реальному спілкуванні, а й комунікативний акт й взаємозав'язок між ними. Функція "Почуття" відноситься до адресата і до того, що він говорить (In my opinion, it is very difficult). Цільова функція звертає увагу адресата (Waiter! Come here!). Функція посилань є контекстно-орієнтованою та описує посилення на об'єкти, теми та контент, згадані в повідомленні (ця проблема, як кажуть, вирішена) [29].

Фатична функція – це функція підтримки та збереження контакту[40] (Listen! Somebody is singing). Метамова - пов'язана з кодом. (Використовуйте дієслово + ...ing після like/hate/love) Поетична функція призначена для повідомлень. Це ключ до мистецтва риторики, котрим характерна увага до форми, а чи не до змісту. Поетичні функції виражаються через риму, алітерацію, звуконаслідування та ін. (Those evening bells, those evening bells, how many a tale their music tells) [29].

Велике значення для правильного та адекватного аналізу комунікативних процесів мала модель К. Шеннона та Р. Й. Якобсона, після чого вченими було розроблено нову, вдосконалену модель комунікації (А. Ж. Греймас, Ч. Пірс, О. М. Мороховський, Г. Г.). Почепцов та ін.). Різні теоретичні та прикладні моделі широко використовуються в таких галузях сучасної лінгвістики, як стилістика, текстологія та перекладознавство.

Визначення типів та областей має велике значення, особливо для розуміння мети комунікації. Тип спілкування насамперед є залежним від складу, кількості та характеристик комунікаторів [29].

а) Інтраперсональна комунікація - це спілкування індивіда з самим собою (внутрішній «монолог» людини, бесіда зі своїм альтер-его, совістю, внутрішньомовний діалог);

б) фіктивна комунікація - повідомлення з одержувачами, які існують лише в уяві адресанта;

в) Міжособистісне спілкування пов'язане з ідеальною моделлю спілкування за участю двох комунікаторів.

г) Групова комунікація може бути у межах групи, між групами або за моделлю «людина-група» (наприклад, інтерв'ю політиків).

д) Міжмовна комунікація в принципі має місце, коли повідомлення отримує велику кількість людей (ЗМІ, Інтернет тощо) з різними інтересами та досвідом спілкування.

е) Міжкультурна (міжмовна) комунікація – спілкування, обмін інформацією між представниками різних країн, культур спілкування.

«Міжкультурна комунікація характерна тим, що учасники використовують різні семіотичні та символічні (мовні) коди. Термін «міжкультурна комунікація» з'явився у 1970 р. у книзі «Міжкультурна комунікація» Л. Самовалова та Р. Портера. Пізніше це поняття стало більше використовуватися у таких галузях гуманітарного знання, як теорія перекладу, викладання іноземних мов, порівняльна культурологія. Наукові дослідження в галузі міжкультурної комунікації сьогодні зосереджені на відмінностях у поведінці (насамперед у мовленні) представників різних мовних та культурних спільностей та вивченні наслідків цих відмінностей. Як правило, міжкультурна комунікація має опосередкований характер. Тобто здійснюється за допомогою мовних посередників – перекладачів»[29].

Іноді дослідники пропонують виділяти також такі види комунікації, як організаційна комунікація (В.Б. Кашкін) у сфері бізнесу та виробництва.

виконавський (ритуальний), міфологічний (Г. Г. Почепцов) та ін. типи, але, на наш погляд, в основі виділення цих видів спілкування лежать не критерії складу та кількості учасників, а сама сфера, де відбувається спілкування.

Концепція сфери комунікації має тісний зв'язок безпосереднь з середовищем комунікативним. По відношенню до свого оточення практично все, що оточує людину, може розглядатися як її комунікативне середовище. Надходити та засвоювати будь-яку інформацію. Комунікативне середовище можна умовно поділити на дискретні одиниці. Тобто область спілкування, обмежена загальними цілями та ситуативними умовами, в яких передається та приймається інформація. Традиційно виділяють такі напрями спілкування: побутове, виробниче, політичне, дипломатичне, ділове спілкування, освітній, академічний, рекламний, релігійний, медичний, юридичний, ергодічний, науково-технічний, міжкультурний.

Комунікація є однією з необхідніших умов формування та розвитку нашого суспільства. Комунікація завжди виконує пізнавальну, інформативну, контактну, емотивну та координаційну функцію [29].

У процесі спілкування всі функції тісно взаємодіють один з одним. Більше ніж один може мати пріоритет. Функція спілкування визначає роль спілкування у суспільстві:

а) Комунікація як вид соціальної діяльності одна із найважливіших чинників формування суспільства.

б) Комунікація забезпечує існування соціальної пам'яті, збереження та передачі інформації між поколіннями і всередині них.

в) Комунікація – найважливіший «механізм» формування особистості як соціалізованої особистості стосовно тому чи іншого етносу, його культурі, історії, психології, деталей його світогляду та світогляду.

г) Комунікація в цілому формує людину як вид *Homo sapiens* (мислячих людей), відрізняє його від тваринного царства, сприяє розвитку розуму як одного з найважливіших центрів сприйняття та розуміння світу.

Комунікація, що охоплює перцептивні, інтерактивні та комунікативні елементи, стає тому найважливішим чинником соціальної організації суспільства та невід'ємною частиною життя кожної людини [29].

1.3 Вербальна та невербальна комунікація

Як показує практика, ми відносимо культурні відмінності до груп, що в свою чергу діляться за національними, культурними та мовними ознаками. **«Кроскультурна комунікація»** - це спілкування людей з різних культур [36, с.161]. Ф. С. Бацевич вважає, що цей термін можна трактувати як «процес спілкування (вербального і невербального) людей, які є різні за національністю, мовою, культурою та мовним бар'єром, що в свою чергу ці фактори можуть бути причиною незручності у спілкуванні» [36, с.161].

Вербальне спілкування визначає будь-яку сферу діяльності людини. Вербальний (від лат. *verbis* — словесний) характер спілкування визначається використанням людської мови, що дозволяє провести чітку межу між вербальним і невербальним компонентами спілкування. Усне спілкування є основним засобом спілкування та обміну інформацією, оскільки саме за допомогою мови можна досягти найбільш точної, повної та глибокої передачі сенсу та змісту. Універсальність мовної системи дозволяє вам передати будь-яку думку, ідею чи почуття. Мова вважається системою, яка структурує та визначає людський розум, надаючи усній комунікації центральну роль у процесі спілкування [29].

Мова як семіотична система перевершує не тільки немовні компоненти «сімейного характеру», а й інші немовні семіотичні системи, якими користуються люди. Як зазначав Г. В. Колшанський: «Людська мова не тільки відрізняється від «мов тварин», але й не порівнюється з усіма іншими так званими «конвенціональними» засобами спілкування та значеннями. Різні гліфи, як знакові, і іконні, не належать до розряду мовних. Це з тим, що й символічна природа лише вдруге співвідноситься з людським мисленням. мова. Всі ці

символи мають комунікативне значення лише при кодуванні та декодуванні за допомогою людської мови» [25, с.18].

Вербальне спілкування відбувається за допомогою мови (усної, письмової, друкованої). Її грані це системи знаків, які використовують у процесі спілкування. Це все йде як реалізація системи. Мовна діяльність як динамічний мовний процес, який здійснюється за допомогою системи мовних кодів, була в теорії продемонстрована у 1916 р. видатним швейцарським мовознавцем Ф. де Соссюром (*langue-parole-langue* – мовна діяльність). Трихотомія Соссюра визначила зростаючий інтерес лінгвістів до вивчення проблеми мови як основного засобу комунікації та мовної діяльності як найзначущий вид людської діяльності.

Текст постає як загальна знакова форма мовної композиції. Текст вважається фіксованою письмовою мовою, якщо він має такі характеристики, як когерентність і когезія.

Когерентність – це семантичний тип зв'язності тексту, що гарантує змістовну цілісність тексту як одиниці комунікації [37, с.64-75].

Когезія - це особливий тип зв'язку (графічного, лексичного, граматичного і т. д.), що забезпечує логічну впорядкованість, взаємообумовленість континууму тексту [37, с.64-75].

В останні роки поняття комунікативної діяльності та дискурсу набуло широкого поширення у лінгвістиці, теорії комунікації, перекладознавстві та інших гуманітарних науках. Комунікативною діяльністю вважається система індивідуальних дій (передусім розумових і мовних), вкладених у вирішення комунікативної завдання. Найважливішою особливістю комунікативної діяльності є її соціальна природа та інтерактивний характер.

Поняття дискурсу можна охарактеризувати як таку собі комунікативну подію, у якому крім тексту використовуються екстралінгвістичні чинники його породження та сприйняття. З. Харріс спробував описати текст, включивши до нього соціокультурний контекст генерації та сприйняття тексту. У подальших дослідженнях терміни «дискурс» і «текст» часто

ототожнювалися, що з одного боку, пояснювалося частковою спільністю їх значень, з другого — відсутністю слова, еквівалентного слову «текст».. Однак на початку 80-х років ХХ століття між цими термінами проводилося чітка паралель через дискурс як зв'язковий текст, що має бути у контексті історичних, соціокультурних, психологічних та інших факторів. Поняття «контекст» стали розрізняти на макроконтекст, комунікативно-ситуативний контекст та мікроконтекст (лінгвістичний контекст), і воно стало особливо важливим для розуміння дискурсу. Макроконтекст розумівся як глобальний контекст (соціокультурний, історичний), у якому народжується та сприймається дискурс. Під спілкуванням - умови його породження та сприйняття (час, місце, обставини спілкування) і реальні факти, що допомагають рецептору правильно його сприйняти. Під мовним контекстом розуміється мовне середовище, у якому вживається та чи інша мовна одиниця [29].

Проблема класифікації дискурсу є однією з найважливіших теоретичних проблем сучасної комунікативної лінгвістики загалом та теорії аналізу дискурсу. Лінгвісти та дискурсологи Белова, В. Бурбело, М. Л. Макаров, Х. Г. Почепцов та Т. ван Дейк вважають, що така класифікація можлива з урахуванням двох основних факторів. Наприклад, А.Д. Белова пропонує розрізняти такі типи дискурсу:

За сферами комунікації: Академічний, Діловий дискурс, Дипломатія, Література, Політика, Освіта, Рекламний, Релігійний, Медичний, Юридичний, Інтернет-дискурс, Науково-технічний, Міжкультурний [41].

За характером комунікації: Спонтанне, Підготовлене, Формальне, Неформальне, Чоловіче, Жіноче, Дитяче, Літнє, Підліткове Дискусія, (Політична, Юридична, Академічна, Рекламна, Ділова, Домашня) Конфліктність, Авторитаризм [29].

Дискурс завжди спрямований на практичний контекст (соціокультурний та комунікативний), пов'язаний із визначенням достовірності цього повідомлення. Тому вивчення дискурсу завжди розглядає невербальні засоби,

пов'язані із дискурсом. Аналіз невербальної комунікації набуває дедалі більшого значення розуміння природи комунікативних процесів.

Невербальна комунікація - це форма поведінки, яка повідомляє характер взаємодії та емоційний стан суб'єкта, що спілкується. «Невербальне спілкування відбувається, як правило, неусвідомлено, мимовільно» [35]. Порівняно з вербальною комунікацією невербальна комунікація старша, успадкована від тваринного царства людьми, бо тварини також комунікують один з одним таким чином. Невербальне повідомлення використовується більш як допоміжне джерело передачі до вербальних повідомлень. Психологи встановили, що комунікативні взаємодії здійснюються на 60-80% невербальними засобами та лише на 20-40% вербальними засобами. Засоби, що беруть участь у мовній та текстовій комунікації, називаються паравербалами (від грец. *παρά* — біля), а розділ мовознавства, що вивчає види, функції та відношення цих засобів до мовної галузі спілкування, називається паралінгвістикою [38, с.653-665].

Термін «паралінгвістика» вперше був використаний у 40-х роках ХХ століття американським лінгвістом А. Хіллом та французьким філософом Е. Кондильяком. У 19 ст. Ч. Дарвін та В. Вундт почали вивчати функції міміки та жестів.

Розвиток паралінгвістики як окремого напрямку відбувався США у 50-60-ті роки минулого сторіччя (Е. Сепір, Дж. Боллінджер, О. Браун та інших.). У європейському мовознавстві проблема паравербальних засобів розглядалася в Празькому лінгвістичному гуртку, зокрема в роботах Ш. Баллі, який вивчав жести, міміку та нероздільні знаки як засоби реалізації людської мови. У радянському мовознавстві проблему паравербальних засобів розглядав О.Д. Поліванов, Л.В. Шлеба Х.В., Колшанський та співавт [29].

Розглянемо питання типології паралінгвістичних засобів, що ґрунтуються на розрізненні характеру усної, письмової та друкованої вербальної комунікації. Перше передбачає усне мовлення, друге — письмовий і друкований текст символічний маркер контакту з читачем. Безпосередньо

кіними, що впливають, можна підрозділити на вокальні фонаційні (тембр, темп, паузи, тони, мелодія, гучність, сила, висота, індивідуальні особливості вимови, особливості дихання і т. д.). мануальні (жести); міміка (руху м'язів обличчя); пантонімія (рухи тулуба, голови та ніг); ситуативні (колір шкіри, одягу, зорове відчуття загальної поведінки того, хто говорить). Останній тип кінем практично не вивчений, оскільки традиційна класифікація кінема вичерпується трьома чинниками: вокалізація, кінематика та образотворчі засоби тексту. Однак ситуаційне кінема відіграє важливу роль у процесі усного спілкування та часто є головним фактором його успішності.

Етносоціально та культурно детерміновані способи мовної поведінки при комунікативному впливі та інтерактивності учасників спілкування називаються мовним етикетом. «Глибинний зміст має ввічливість, за допомогою якої ми підкреслюємо взаємний інтерес до співбесідника» [27, с.261]. Етикетна ввічливість передається як вербально, а й невербально. Паравербальними ознаками етикету є дистанція співрозмовника, його становище, рух назустріч одна одній і тактильна комунікація (наприклад, поцілунки рук, дотику, поплескування.). Такі паралінгвістичні засоби вивчаються у межах вивчення близькості — науки, вивчає, як ми використовуємо простір [29].

Кінеми письмової та друкованої комунікації - графіка та символи. Це рукописне введення, підкреслення, напівжирний шрифт, курсив, розмітка, посилення, знаки, діаграми, малюнки, діаграми, діаграми, таблиці, фотографії, малюнки тощо. Часто графічні та знакові кінеми несуть додатковий смисловий та прагматичний сенс. Так, наприклад, заголовки завжди позначаються жирним і великими літерами, у більшості випадків найважливіша інформація також виділяється графічно, часто числові дані подаються систематизовано: за допомогою таблиць, графіків, діаграм тощо. Функція графічних і символічних зображень — сприяти комунікації, розумінню та сприйняттю інформації та ефективності її впливу. Слід зазначити, що письмове та друковане спілкування також має свій паралінгвістичний етикет. Так, наприклад, алфавітне

впорядкування авторів монографій свідчить про їхню рівність, а будь-яка наукова стаття структурована за певними нормами [29].

Функції паравербальних засобів, що йдуть разом з комунікацією, є інформативні, образні, емоційні, експресивні, інтерактивні та безпосередні [42]. По відношенню до мовних засобів паралінгвістика часто веде до ліквідації, редукції та заміни мовних форм. Тобто вони є інструментами мовної економії. Взаємодія вербальних та паралінгвістичних засобів характеризується наступною комбінаторикою. Протиріччя (суперечність двох типів даних); Заміщення (заміщення вербальних засобів паравербальними засобами); Доповнення (паравербальні модифікаційні засоби); Акцент (привернення уваги та посилення його за допомогою паравербальних засобів); використовується для регулювання потоку інформації. спілкування для людей). [29].

Паравербальні та невербальні засоби є джерелом комунікативного кода, які люди використовують у процесі комунікації. На додаток до них існують вторинні комунікаційні коди, такі як математичні символи, комп'ютерні символи та мистецтво. Поява вторинних систем є наслідком наукових, технологічних і культурних досягнень людської цивілізації. Використання вторинних комунікативних кодів спрямоване на полегшення перебігу первинних кодів у людському суспільстві та разом із первинними кодами забезпечує існування соціальної пам'яті, збереження та передачу інформації між поколіннями та поколіннями. Вивчення вторинних кодів відбувається насамперед у рамках теорії комунікації та соціальної семіотики.

РОЗДІЛ 2. ПІДХІД ТА ФУНКЦІЇ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПОНЕНТІВ

2.1 Підходи до вивчення невербальних комунікативних компонентів

Зараз розглянемо особливості невербальної комунікації та підходи невербальної комунікації в сучасній літературі. По-перше треба приділити увагу на саме поняття «комунікація». За «Лінгвістичним енциклопедичним словником», комунікація – обмін думками, інформацією, ідеями, форма взаємодії людей у процесі їх трудової діяльності [1, с. 233].

В. Б. Кашкін визначає спілкування як «обмін думками, знаннями, почуттями, діями» [2, С. 12-13]. Д. Гавра розробив наступне визначення спілкування/комунікації – це ефективна синхронна та діахронічна взаємодія між соціальними суб'єктами, яка є результатом обміну між одним суб'єктом (джерелом) та іншою людиною (одержувачем) інформацією, значуща для обох суб'єктів (комунікативна субстанція або інформація в ідеальній матеріальній формі) [3, с. 68].

Сьогодні існує багато монографій, статей, підручників з теорії комунікації. Стаття Е. Сепіра «Комунікація» є класичною працею з комунікації, на яку посилається чи не кожен дослідник, який торкається цієї проблеми. У цій статті Е. Сепір звертає увагу на те, що деякі комунікаційні процеси необхідні для формування товариств, їх асоціацій і підрозділів, а також для забезпечення взаєморозуміння між його учасниками [4, с. 210].

У статті Е. Сепіра «Комунікація» описано первинні комунікативні процеси (мова, жести, імітація суспільної поведінки та соціальний натяк). Щодо закономірностей діалогічної невербальної взаємодії учасників спілкування Е. Сепір писав, що ми реагуємо на жести з надзвичайною пильністю і, можна навіть говорити про існування складного та секретного коду, який ніде не написаний, нікому не відомий, але при цьому всім зрозумілий [4, с. 556].

Комунікація є одним із провідних факторів у житті людини. Вербальна комунікація є необхідною умовою існування людини в суспільстві. Однак спілкування можливе як через слова, так і за допомогою невербальних засобів. Невербальне спілкування є важливим засобом спілкування з людьми нарівні з вербальним. Г. Г. Почепцов під комунікацією розуміє процеси перекодування вербальної у невербальну та невербальної у вербальну сфери [5, с. 14].

Тому основними видами комунікації є вербальне і невербальне. Усне спілкування використовує людську мову як символічну систему, яка може бути виражена на кількох рівнях: говоріння, аудіювання, письмо та читання. Невербальне спілкування — це обмін невербальною інформацією між людьми та інтерпретація цієї інформації. До невербальної комунікації належать міміка, жести, використання предметів.

Дослідники Т. А. Гридін, Н. І. Коновалова, Н. А. Воробйова відзначають, що спілкування - це синкретичний процес, який включає в себе як вербальні, так і не вербальні коди передачі інформації. Невербальне спілкування – це є вид взаємодії людей за допомогою якихось невербальних знаків, типу рухів, жестів і т.д. [6, с. 4].

Невербальне повідомлення – це є особливим типом повідомлення. Прикраси, які на нас висять, чай (зелений чи чорний) теж несуть за собою своєрідне повідомлення і ми можемо дізнатися про людину на багато більше за цими деталями, вважає О.В. Єфременко. [7]. Розподіляючи на види невербальні повідомлення, виділили такі методи кодування меседжу:

1. Виразні рухи тіла – так звана експресивна поведінка (міміка, жести, пози тощо);
2. Звукове оформлення мовлення (висота, гучність, швидкість, ритм тощо);
3. Мікросередовище, яке оточує людину, організоване певним чином (наприклад, простір, який індивід може контролювати або змінювати: меблювання квартири, відстань, на якій людина воліє спілкуватися зі співрозмовником);

4. Використання матеріальних об'єктів, що мають символічне значення (наприклад, квіти на день народження, опущена штора на вікні як умовна ознака того, що заходити небажано чи навіть небезпечно тощо) [28].

Система невербальної комунікації поділяється на кінетичну та некінетичну підсистеми, пише Н. Бюркель-Ротфус. Підсистема динаміки вивчає рухи тіла індивідів під час комунікативних взаємодій, включаючи такі типи невербальних символів: міміку, жести та пози тіла. Немоторні системи розглядають нелінгвістичні одиниці в таких явищах, як артефакти, пармова, тактильні засоби, хронеміка та проксеміка [8].

Кінетична система являється особливим і досить важливим у процесі спілкування. Дослідники стверджують, що міміка, поза, жести є більш ефективними, ніж вербальні вирази в розпізнаванні співрозмовника як особистості [9; 10], тому невербальні сигнали повинні бути налаштовані на усну мову, узгоджені з нею, доповнюють і підсилюють її, хоча вони переважно несвідомі та практично поза контролем мовця.

Міміка та вирази обличчя несе в собі таку інформацію, як характер людини, настрої, суб'єктивне ставлення до співрозмовника. Таким чином, міміка та вирази обличчя (такі як «кам'яна стіна») дає нам розуміння, що наш співбесідник відчуває себе некомфортно в психологічному стані, він просто не хоче спілкуватися [28].

2.2 Функції та класифікація невербальних комунікативних засобів у сучасній англійській мові

Є певні розподіли функцій між вербальним та невербальним засобом комунікації: чисте повідомлення передається по вербальній системі, а невербальна комунікація більш апелює до співбесідника. І.В. Ковалинська вважає, що вербальні засоби спілкування використовуються, щоб:

1. Урегулювати перебіг процесу спілкування, психологічний контакт;
2. Збагачення значення, які передаються словесно; виражати емоції та розуміння ситуацій [11, с. 15–16].

Часто невербальне спілкування не може передати точного значення (за винятком деяких жестів). Зазвичай вони певним чином гармонують з усним текстом. Неузгодженість особистих невербальних засобів дуже ускладнює міжособистісне спілкування. На відміну від мови, невербальна комунікація не повністю зрозуміла як слухачеві, так і одержувачу. Ніхто не має повного контролю над своєю невербальною комунікаційною діяльністю, що часто призводить до непорозумінь, особливо коли комунікатори належать до різних культур [28].

У роботі В. О. Лабунської [12] головною темою дослідження було функціональне питання невербальної комунікації. Говорячи про поліфункціональність невербальної комунікації в міжособистісному спілкуванні, автори виділяють деякі її особливості. За словами В. О. Лабунської, невербальне спілкування:

1. Створює образ співрозмовника;
2. Бере роль способу регулювання просторово-часових параметрів спілкування;
3. Є індикатором взаємодії;
4. Це є показником психічного здоров'я співбесідника на даний момент;
5. Виконує функцію збереження повідомлення;
6. Являє собою уточненням, заміняє сенс словесного повідомлення;

7. Є функцією полегшення, регулюється процес збудження.

Інші дослідники також виділяють кілька функцій, які невербальна інформація виконує під час взаємодії з вербальною[13;14]:

- а) додавання;
- б) спростування слів;
- в) заміна словесних повідомлень;
- г) регулювання розмови.

Доповнення як функція невербальних повідомлень підсилює виразність мовлення, уточнює його зміст. Наприклад, якщо ви обіймете друга в той момент, коли ви говорите йому, що дуже раді його бачити, обійми емоційно доповнюють (підсилюють) вербальне вираження почуттів (невербальний і вербальний коди конгруентні один одному). Мовлення можна точніше зрозуміти і краще запам'ятати, якщо воно дублюється жестами. Наприклад, говорячи про сходи, оратор показує (зображує) їх вертикальним спіральним рухом руки.

Невербальні сигнали можна використовувати для підкріплення ключових моментів у промові. Таким чином, ви можете привернути увагу аудиторії, підвищивши гучність, зробивши паузу перед промовою або жестикулюючи певним чином (наприклад, піднявши вказівний палець вгору буде означати «це важливо») [28].

Спростування означає, що невербальна комунікація суперечить (не відповідає) вербальній комунікації. Якщо під час зустрічі з кимось він/вона не помічає, що ви простягаєте руку, щоб привітатися, а натомість каже, що радий/приємно з вами познайомитися, це призводить до невідповідності між вербальною та невербальною поведінкою, і може викликати довіру. Якщо співрозмовник виглядає збентеженим на запитання «Do you understand this?», якщо він невпевнено киває головою і каже: «In general, I understand it», то правдивість цієї відповіді викликає великі сумніви [28].

Саме тому, що невербальна поведінка значною мірою є автоматичною та меншою мірою під свідомим контролем, вона може маскувати вербальну поведінку та робити її не заслуговує довіри. В тому числі якщо людина контролює свою першу реакцію, її справжнє враження проявить себе протягом 4-5 секунд спілкування. Подив або усмішка, яка триває більше ніж декілька секунд може буди брехливою (напружена усмішка). Як ви розумієте треба з особливою уважністю спостерігати за відповідність мовленнєвим на немовленнєвим «меседжем» [28].

Заміна означає використання невербального повідомлення замість вербального. Наприклад, у галасливій аудиторії студент жестами показує своєму другові, який знаходиться далеко, що йому потрібно вийти. Під час обговорення телеведучий може запропонувати одному з учасників говорити без слів, лише за допомогою погляду та повороту голови та тіла. Також жест безпорадності, зроблений руками, використовується як демонстрація неможливості щось змінити. Жест руки з витягнутим вказівним пальцем, спрямованим на скроню, як пістолет, що замінює фразу «I'm tired, ready to shoot myself» (у ситуації сильного роздратування, нестерпної нудьги, втоми тощо).

Регуляторні особливості невербальних сигналів можуть бути використані для навмисної ескалації відносин між учасниками. Наприклад, у публічних дебатах, дебатній ситуації оплески виступаючому є способом перервати мову. Тобто може використовуватися як вираження негативного ставлення до того, хто говорить.

На думку С. Г. Давидюка [15], існує три типи зв'язку між вербальними та невербальними повідомленнями.

1. Невербальне спілкування узгоджується з вербальними повідомленнями (наприклад, вербальна ворожість до людини доповнюється одночасним збільшенням дистанції).

2. Невербальне спілкування суперечить вербальному спілкуванню (наприклад, людина говорить про симпатії до партнера, а невербальне поведінка свідчить про негативне ставлення).

3. Невербальні повідомлення відносяться до тем, зовсім відмінних від вербальних повідомлень (наприклад, людина обговорює ділове питання, та інформація про його емоційні відносини з партнером відображається на невербальному рівні) [28].

Невербальне поведінка (поза, міміка, пантоміми, інтонаційні особливості мови) містять велику кількість інформації про людину з високою достовірністю, тому що їх дуже важко, якщо взагалі можливо, свідомо контролювати, зазначив С.Г. Давидюк. Невербальні мови також інтернаціональні. всі основні емоції (гнів, страх, щастя, здивування, смуток, огида) однаково проявляються і засвоюються в суспільствах з різними культурами та традиціями [15].

Н.В. Казарінова, В.М. Поголіна, В.Н. Куніцина виділили такі функції невербальної поведінки [16], які дають таку інформацію про особу:

- а) показують її темперамент;
- б) емоційний стан у той чи іншій ситуації;
- в) самооцінка співбесідника та його якості;
- г) взаємодію людини с іншими співбесідниками;
- д) соціальний статус;
- е) належність до якоїсь групи, культури чи субкультури [28].

Невербальне повідомлення показує нам ставлення співбесідників один до одного. Воно містить:

- 1. На якому рівні вони хочуть спілкуватися (емоційна на соціальна близькість, або навіть віддаленість);
- 2. Тип відносин і характер (домінуючий чи несприятливе ставлення);
- 3. Динаміка (чи хочеться зберегти діалог, або навпаки).

Також інформація про ставлення учасників до ситуації спілкування дозволяє учасникам коригувати свої взаємодії. Також йдеться про вашу залучення до цієї ситуації (комфорт, спокій, зацікавленість) або ваше бажання вийти з неї (дратівливість, нетерпіння) [28].

Інша система складається із невербальних засобів ритмічної інтонації: інтонації, гучності, темпу, тембру, тону. Радість і зневіра зазвичай передаються високим голосом, гнів і страх також передаються дуже високим голосом, але з ширшим діапазоном тонів, інтенсивності та висоти тону. Сум, горе і втома зазвичай передаються тихим, приглушеним голосом. Темп промови також відтворює певні стани людини. Швидкий темп свідчить про занепокоєння та занепокоєння. Повільно - депресія, смуток, зарозумілість чи втома [28].

Невербальні повідомлення мають певні характеристики. Як правило, вони неструктуровані і не можуть бути розділені на складові, оскільки є проявами темпераменту, емоційного стану, самооцінки людини, соціального статусу, приналежності до тієї чи іншої групи, субкультури і т. д. [17, с.59]. Невербальні повідомлення спонтанні, вроджені, не придбані, навмисні. Загалом усі носії тієї чи іншої культури навчаються, спостерігаючи та наслідуючи невербальну поведінку інших людей. З'являється під домінуючим впливом правої півкулі головного мозку [28].

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ТА МЕТОДИКА ПЕРЕКЛАДУ НЕВЕРБАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ

3.1 Методичні дослідження

Тепер можемо звернутися до методичних досліджень, котрі передбачають аналіз підготовки студентів до особливостей перекладу невербальних одиниць під час роботи з англomовними текстами.

Крім практичних цілей О. М. Щукін [26] виділив такі стратегічні, загальноосвітні, освітні та цілі розвитку, які так чи інакше реалізуються в освіті. У процесі навчання перекладу реалізується й інша мета – формування характеру, який дозволить добре діяти в процесі міжкультурної комунікації.

Ці цілі дозволяють визначити зміст, методи, принципи та засоби навчання. Тому О.М. Щукіна [26] вказала, що слід враховувати тематичний (сфера спілкування, тема, контекст спілкування, текст) і процесуальний (знання, уміння, сформованість особистісних компетенцій) аспекти змісту освіти.

Відповідно до вищезазначених цілей, практичних завдань навчання художнього перекладу, враховуючи рівень сформованості компетентності, основною метою якої є складова професійної компетентності перекладача в галузі художнього перекладу, навчання складається з наступних завдань: . Формування та розвиток основних і додаткових професійних компетентностей. Компетентність перекладачів у сфері художнього перекладу [28].

У художньому перекладі адекватність неможлива без певної художньої естетики. Адекватність перекладу обумовлена знаннями іншої культури, традицій, сленгів, тощо. Таким чином, адекватність художнього перекладу залежить від ступеня правильного відтворення концепцій, виражених у тексті [43].

Пропоную вам методику встановлення адекватності перекладу з урахуванням зіставлення ознак концепції оригіналу з відповідними ознаками перекладу.

Цей метод включає певний набір кроків.

Крок 1. Виявити ознаки художнього задуму у вихідному тексті.

Процес розрізнення ознак проходить у три етапи та включає використання.

Когнітивно-дискурсивно-літературні методи, а також методи інтерпретації тексту.

Ця методика включає такі етапи:

I етап. Загальний літературознавчий та критичний аналіз роботи автора про творчість.

II етап. Структурно-семантичний аналіз поетичного мікроконтексту концептоутворювальних метафор.

III період. Структурно-семантичний аналіз поетичного макроконтексту концептоутворювальних метафор.

Крок 2. Виявити ознаки художнього задуму у перекладі.

Крок 3. Порівняйте якісні та кількісні ознаки комплексу ознак художньої концепції оригіналу та перекладу текстів [28].

При порівнянні та оцінці якості перекладу слід враховувати такі принципи:

1. Якщо всі твори автора є єдиним неподільним текстом, то міждисциплінарна стрижнева ознака актуальна для всіх його творів. Переклад одного твору неспроможна зберегти всі основні риси оригінальної концепції.

2. Оцінюючи адекватності перекладів художніх текстів необхідно абстрагуватися від універсальних ядерних ознак і зосередитися на спорадичних ядерних ознаках, які найяскравіше виявляються у конкретних текстах.

3. Найбільш важливими в оцінці якості перекладу даного тексту є спорадичні периферійні ознаки, що безпосередньо пов'язані з додатковою естетичною інформацією, що міститься в контексті [28].

Можна зробити висновок, що адекватним може вважатися будь-який переклад, який зберігає гіперінформативність оригіналу, сукупність основних та периферійних ознак художньої концепції.

3.2 Аналіз лексичної репрезентації невербальних знаків в англомовних текстах

Всю сучасну англійську лексику можна розділити на немарковану та марковану, відзначену оціночними та емоційними можливостями. Перша група найбільш широка і описується головною ознакою мови - номінативною.

Що ж до зображення невербальних реакцій персонажа, то цьому випадку також можливий акцент на лексиці, безпосередньо що з окремими елементами невербального рівня спілкування. На думку Л. Л. Нелюбіна, номінативною одиницею мови є слово як номінативна одиниця мови, яка називає предмети, істоти та явища оточуючого нас світу [18, стор 120].

Лексико-семантичні рівні мовної системи представлені трьома основними лексичними категоріями: іменниками, прикметниками та дієсловами. Іменники мають субстантивне значення, а дієслова та прикметники не мають субстантивного значення. Їх відмінність у тому, як вони висловлюють своє лексичне значення, а й у виконуваних ними функціях. Іменники, наприклад, виконують номінативну класифікаційну функцію, а дієслова та прикметники спеціалізуються на комунікативній та мовній розумовій функціях [19, стор 198].

Тому до невербальних засобів вираження емоцій і станів можна віднести такі: міміка (grinned), зоровий контакт (stared, fixed eyes upon), жести (clapped hands together), хода (lunged forward), пози людини (was standing for a moment,

teetering on two withered legs), різні психофізіологічні симптоми (paled, crimsoned) та ін.

Важливу роль цьому випадку грає експресія особистості, яка характеризує переживання людини, емоційний стан, ставлення до навколишньої дійсності. Наприклад, дієслово здригнутися - це характерне вираз обличчя, коли людина відчуває огиду. До мімічних рухів відносяться і такі засоби вираження емоцій, як сльози, широко розплющені очі, посмішки або, навпаки, сумні вирази [20, с.411].

При розгляданні основних засобів вираження невербальних засобів дії персонажів слід звернути увагу до назви різних видів невербальної комунікації, які у англомовних художніх текстах. У першому розділі дослідження «Класифікація невербальних засобів» розглядаються невербальні способи вираження емоцій у художніх текстах та номінативні засоби цього вираження.

По-перше, треба знати акустичні та невербальні засоби, у тому числі екстралінгвістику та просодію. До невербальних засобів відносяться пауза, кашель, дихання, сміх, плач і т. д. Найчастіше невербальні вирази такого емоційного стану людини уточнюються за допомогою іменників або дієслів.

Таким чином, пауза як немовний засіб виразності конкретизується в тексті, що розглядається, через іменник *pause* або дієслово, що робить паузу в минулому часі (пауза). Наприклад:

“Oh, yes, I understand you went to Oxford.” “Yes – I went there.” A pause. Then Tom’s voice, incredulous and insulting: “You must have gone there about the time Biloxi went to New Haven.” Another pause. (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”) [28].

Автор цього тексту використовує цей засіб прямого позначення невербального висловлювання емоційного стану говорить, безпосередньо що означає паузу розмові. В інших випадках дієслова можуть використовуватися не тільки для ситуацій мовчання і паузи в розмові, але і для безпосереднього позначення стану мовця. Наприклад:

“He paused, then added rather guiltily... (Oscar Wilde, “The picture of Dorian Gray”).

Кашель, позіхання та зміна дихання людини — все це стосується однієї й тієї ж категорії невербальних комунікативних знаків, що вказують на душевний стан персонажа.

“We ought to plan something,” yawned Miss Baker... (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

Найчастіше дієслова минулого часу (наприклад, позіхання, кашель і т. д.) використовуються для позначення невербальних емоційних виразів на вербальному рівні. Приклади з описом дихання людини як показника емоційного стану в першу чергу зустрічаються з іменником [28].

Quick breath parted the petals of her lips (Oscar Wilde, “The picture of Dorian Gray”).

Що до словесного висловлювання сміху, що є яскравим показником емоційного стану людини і може означати найширший спектр емоцій, від негативних до позитивних емоційних станів, то тексти він конкретизується через дієслова і іменники збільшуватися:

... then she laughed, an absurd, charming little laugh, and I laughed too and came forward into the room (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

Існують також інфінітивні дієслова, які вказують на акустичні, невербальні засоби вираження емоцій. Наприклад, у наступному реченні інфінітив використовується визначення жіночого плачу як способу вираження емоцій [28].

Suddenly with a strained sound, Daisy bent her head into the shirts and began to cry stormily (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

Дієслівні інфінітиви як засіб позначення маркерів немовних акустичних реакцій персонажів художніх творів рідше використовуються в англomовному художньому дискурсі. В формі дієслова Continuous також рідко використовують у цьому контексті. Наприклад:

she was not only singing, she was weeping too (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

Частоту вживання дієслова в минулому часі можна пояснити особливістю художніх текстів, у яких автори часто описують стани та дії персонажів. Як правило, описи використовуються в минулому, а не тепер. Це з тим, що це форма дієслова найчастіше використовується для описи дій, що здійснюються персонажем [28].

До акустичних невербальних засобів відноситься також просодія, тобто темп, тон, тембр, гучність, манера мови, спосіб артикуляції мови. Основним підлягає у разі є слово голос, оскільки до цієї категорії невербальних засобів спілкування належить голос. Однак прикметники зазвичай відносяться до тональності, тембру, висоті тону та швидкості мови. У цьому випадку важливо розуміти різницю між тоном та тембром голосу. Тембр голосу (як будь-який інший звук) характеризує його висоту. Тембр – його колір. Тембр голосу є індивідуальною характеристикою, він характеризує не емоційний стан людини, яке характер. Наприклад:

“And yet, ” continued Lord Henry, in his low, musical voice... (Oscar Wilde, “The picture of Dorian Gray”).

У цьому описується як тембр (musical), і тональність голоси (voice). Як називні відмінки використовуються іменники (musical, low) і прикметники (музичні, низькі). У тексті можуть використовуватися прямі посилання на той чи інший вид невербальних просодичних засобів. Наприклад: [28].

“Yes, ” answered Hallward gravely, and with deep-toned sorrow in his voice, “to see your soul. But only God can do that” (Oscar Wilde, «The picture of Dorian Gray”).

Тут ми бачимо складний прикметник deep-toned, котрий вказує на тональність голосу. Емоційний стан людини часто характеризують змінами цих просодичних показників, оскільки для кожної людини характерний той чи інший тон та тембр голосу загалом. Наприклад:

“You’re revolting,” said Daisy. She turned to me, and her voice, dropping an octave lower, filled the room with thrilling scorn (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

У цьому випадку для позначення тембру голосу використовуються октави іменників та прикметники з високим ступенем порівняння. Крім того, для позначення тембру голосу використовують спеціальні терміни, такі як *baritone, bass, tenor*. Наприклад: [28].

His speaking voice, a gruff husky tenor, added to the impression of fractiousness he conveyed. (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

На додаток до аспектів тональності, тембру, висоти тону та просодії існують також способи говоріння та артикуляції, які можуть передати емоційний стан людини. Спосіб артикуляції може бути виражений багатьма дієсловами. Таким чином, розбірливість мови та впевненість того, хто говорить, можуть бути виражені словом *клатати*, у той час як невизначеність вимови може бути виражена словами *mumble, grumble, mummur, mutter*, тощо.

After a pause, Lord Henry pulled out his watch. “I am afraid I must be going, Basil,” he murmured (Oscar Wilde, “The picture of Dorian Gray”).

При цьому як засоби номінації використовуються як дієслова (часто в минулому часі), так і іменники. Наприклад:

She hinted in a murmur that the surname of the balancing girl was Baker (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”).

До групи оптичних невербальних засобів входять кінесика, проксеміка та зовнішній вигляд. Кінесика, у свою чергу, включає жести, міміку, позу тіла, темп і зоровий контакт. Ця група невербальних засобів вираження емоцій більш широка, ніж інші, і набагато частіше представлена в художніх текстах при описі дій персонажів [28].

Що ж до позначення таких невербальних засобів спілкування, то передусім кожен вид динамічних виразних засобів вказують відповідні частини тіла людини. Наприклад, ключове слово *hand(s)*, тому що жести переважно виконуються руками. Зоровий контакт може позначатися у тексті

словом очі, “eye(s)”, а вираз обличчя може позначатися у тексті словами «чоло», «губи», «рот», «ніс» (forehead, lips, mouth, nose), тощо.

Назви частин тіла у мовознавстві називають терміном "тілесна лексика" (від грецького "soma" - "тіло"). Термін «соматичний» використовується переважно в біології та медицині для позначення «що відноситься до людського тіла», на відміну від поняття «психічний». У лінгвістиці термін «бодізм» (або тілесний) відноситься до частини людського тіла. Соматизм належить до одного з найдавніших пластів лексики будь-якої мови та є найбільш вживаною частиною [21, стор 19]. Тому в контексті вивчення номінативних засобів, що маркують динамічні маркери емоції, ми використовуємо поняття «соматизм» для позначення жестів як невербальних елементів, ключових частин тіла, що беруть участь у процесі міміки. назву. комунікація.

3.3 Стратегії та прийоми перекладу невербальних одиниць в англомовних текстах

При перекладі невербальних одиниць у текстах любого характеру ми використовуємо різні тактики та прийоми при перекладі. Самим звичайним, простим та більш ходовим є дослівний переклад (слово в слово), який передає структуру речення без кардинальних змін у конструкцію і змін порядку слів [45]. Такого роду переклад передбачає використання словникових відповідників і застосовується до цілковитої лексики, як на цьому прикладі для передачі прикметників на позначення голосу тієї людини:

His voice was strained, low and not quite steady (W. S. Maugham, “The Painted Veil”) / Голос у нього був напружений, низький і не зовсім рівний.

Тут лексеми strained, low, not quite steady перекладені на українську без якихось змін та самі слова відповідають словнику [28].

Далі у нас інший приклад використання позитивну естетичну оцінку жіночої зовнішності, її усмішки та очей, як сигналів невербального вираження емоцій:

...but she liked to please, so she looked at him with that dazzling smile of hers, and her beautiful eyes (W. S. Maugham, “The Painted Veil”) / ...але їй подобалося догоджати, тому вона дивилася на нього своїми прекрасними очима зі своєю сліпучою посмішкою на вустах.

Досить часто перекладач вдається до еквівалентного перекладу, який потрібен для утворення єдності змісту і форми оригіналу використовуючи іншу мову [28].

Еквівалентність перекладу може бути повною або частковою. Якщо нам треба досягти повного еквіваленту, вони мусять мати повністю однакову лексичну складову, значення, стилістику, направлення, образність і головне – граматичну структуру. Цього не завжди вдається досягти, тому перекладачі просто списують все на частковий переклад [44].

Розглянемо такий приклад, де використовується лексика на відображення голосу персонажа та емоційного впливу, який він показує при комунікації:

Then Tom’s voice, incredulous and insulting: “You must have gone there about the time Biloxi went to New Haven” (F. S. Fitzgerald, “The Great Gatsby”) / Потім недовірливим і нахабним голосом Том сказав: «Ви, мабуть, поїхали туди приблизно в той час, коли Білокси їздила в Нью-Хевен».

Тут ми бачимо використання оціночної лексики (incredulous and insulting), що відображає емоційний тон голосу у співрозмовника. На цьому прикладі оцінка є негативно забарвленою.

Відтворення емоційного потенціалу є дуже важливим при перекладі невербальних одиниць. У цьому прикладі лексема incredulous перекладається як недовірливий, що ми вважаємо повним еквівалентом [28].

Щодо позитивної оцінки емоційності та зовнішності персонажу може бути такий приклад:

... then she laughed, an absurd, charming little laugh, and I laughed too and came forward into the room (F. S. Fitzgerald, "The Great Gatsby") / ... потім вона засміялася, абсурдним, чарівним смішком, і я теж засміявся і вийшов до кімнати.

Сміх дівчини тут описується як *charming, little і absurd*. Прикметник *little* не є оціночним словом, проте він вживається для посилення позитивної оцінки, бо ті прикметники, які виражають оцінку є – *charming* та *absurd*.

Щоб перекласти ці маркери використовуються деякі прийоми при перекладі:

Дослівний переклад - (*absurd* / абсурдний, *charming* – чарівний)

Частковий еквівалент - *little laugh* / смішок.

Такий переклад та трансформація є вірною, бо в українській мові не використовується слово *маленький* якщо це стосується якогось сміху чи інших невербальних одиниць [28].

Естетична оцінка в тому числі теж може бути негативною, наприклад у цьому реченні оцінка зовнішності виражається через прикметник *ugly*, іменником *ugliness* та порівнянням *monkey's*:

His face, small under a high, rounded forehead, was unlined and fresh-coloured; it was ugly like a monkey's, but with an ugliness that was not without charm... (W. S. Maugham, "The Painted Veil") / Обличчя його, маленьке під високим округлим чолом, було свіжим та без зморшок; воно було потворне, як у мавпи, але з потворністю, яка не була позбавлена чарівності...

У цьому прикладі лексеми *ugly* та *ugliness* перекладені дослівно, доті як слова *unlined and fresh-coloured* передані частково. Тут задіяна перекладацька трансформація перестановки елементів вихідного тексту, що дає нам милозвучність та гармонічність висловлювань [28].

До того ж можна використовувати етичну оцінку, яка розкриває ставлення автора до того чи іншого персонажу, а також до описаної ситуації, яка відбулася у тексті. Також це стосується і емоційного стану і моральних якостей персонажів:

It looked as though an idea occurred to him, for he turned towards her with his charming smile and his tone, a moment before abrupt and business-like, became ingratiating (W. S. Maugham, “The Painted Veil”).

Тут задіяно нейтральну етичну оцінку посмішки чоловіка (business-like), але можна виявити й негативну оцінку, яка виражається прикметником abrupt та ingratiating.

При перекладі в такому випадку ми отримаємо:

Здавалося, йому спала на думку якась ідея, бо він повернувся до неї зі своєю чарівною посмішкою на вустах, і його тон, за мить до того різкий і діловий, став лагідним.

Charming smile є висловом, яке перекладається дослівно, а ось abrupt and business-like піддаються трансформації, бо abrupt має таке словникове тлумачення: «1) characterized by or involving action or change without preparation or warning : sudden and unexpected; 2) rudely or unceremoniously curt; 3) lacking smoothness or continuity. При перекладі тут використовується синонімічний переклад що дає можливість вибрати один із наведених варіантів перекладу.

Ingratiating використовується як частковий еквівалент, який у словниках має таке значення: «1) intended or adopted in order to gain favor; 2) capable of winning favor» [22]. Ця лексема спрямована на завоювання прихильності, однак у нас підходить варіант з перекладом лагідний.

Розглядаючи інші види лексики, англійська мова та її словниковий запас представлений у вигляді синергії трьох компонентів: розмовна лексика, нейтральні слова та літературний стиль. Більша частина художніх текстів мають книжкову лексику та нейтральні слова. Буває, що книжкова лексика досить сильно відрізняється від літературної, тому можна звертатися до історизму та застарілих слів:

His finely chiselled nostrils quivered, and some hidden nerve shook the scarlet of his lips and left them trembling (Oscar Wilde, “The picture of Dorian Gray”) / Його тонко окреслені ніздрі тремтіли, і якийсь таємне хвилювання змушувало його червоні губи здригатися.

Ми бачимо тут використання таких застарілих слів як *chiseled* і *scarlet*. Визначення слова *chiseled* у словнику: «Cambridge Dictionary» як «(of a man's face or features) strong and sharp, in an attractive way» [22]. При перекладі це слово має частковий еквівалент у виді слова «окреслені», тому тут застосований нейтральний ефект при вживанні.

Scarlet теж застаріле слово, яке позначало раніше червоний колір. У словниках це слово позначається як «a bright red colour» [22]. Для позначення типу тканини це слово використовували ще у Середньовіччі. В українському словнику це слово перекладається як «багряний».

Перекладаючи цей текст ми вдаємося до прийомів нейтралізаційного ефекту, бо такий прийом буде вважатись адекватним. Так як в українських словниках є еквівалент до слова *scarlet*, то буде досить доцільно використати саме переклад «багряний» (багряні губи, або багряні уста).

РОЗДІЛ 4. ПЕРЕДАЧА НЕВЕРБАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ У КОМУНІКАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ-СПІЛКУВАННІ

4.1 Зародження інтернет спілкування та скорочення у тексті

А зараз перейдемо до основної теми роботи, хоча й достатньо короткої, але дуже актуальної і цікавої. Інтернет простір за останні 20 років дуже сильно змінився та модифікував. На початку максимумом що ви могли собі дозволити у інтернеті – це писати один одному Емейли, пошукати трішки щось в інтернеті та й все.

Але зараз ми маємо дуже великий спектр спілкування з людьми, передавання інформації, і навіть спілкуватися невербально через інтернет не пишучи ані букви. Як тільки з'явилась нагода спілкуватися дистанційно і швидко, тоді й розпочалась ера інтернет-спілкування. Кожного разу люди придумували щось нове. Почали скорочувати слова у тексті, прибігаючи банально до того, що слова ставали абревіатурами і уже в 21 сторіччі ці абревіатури й скорочення укорінилися у нашому житті.

Щодо скорочень у англійському спілкуванні з'явилися такі слова, які досі актуальні і їх регулярно використовують у спілкуванні:

- LOL (laughing out loud) – дуже смішно
- BRB (be right back) – зараз буду
- BTW (by the way) – доречи
- LMK (let me know) – дай знати
- G2G (got to go) – треба йти
- TBH (to be honest) – чесно кажучи
- IMHO (in my humble opinion) – на мою думку
- ILY (I love you) – люблю тебе
- PLS (please) – будь ласка
- PPL (people) – люди

- NC (no comment) – без коментарів
- MSG (message) – повідомлення
- ZZZ (sleeping) – сплю
- BFF (best friends forever) – найкращі друзі
- TTYS (talk to you soon) – скоро побачимось
- HAND (have a nice day) – гарного дня
- IIRC (if I remember correctly) – якщо я правильно розумію
- IMMD (it made my day) – це зробило мій день
- YOLO (you only live once) – живемо лише раз
- DWBH (don't worry, be happy) – не турбуйся, будь щасливий
- EOM (end of message) – точка; кінець повідомлення
- EOS (end of story) – ось і все
- F2F (face to face) – обличчя до обличчя[30].

Ще на платформі YouTube створили свій сленг та новомодні слова:

- AMA – (ask me anything) – запитай у мене що завгодно
- ASMR – (autonomous sensory meridian) – тип відео, коли блогер шепоче на вухо, або відтворює тихі звуки
 - Challenge – виклик зробити щось, наприклад того, чого б ніколи не зробив, або трендовий Челендж
 - Collab – (collaboration) – відео, де беруть участь декілька блогерів (як feat у музиці)
 - Gang – шайка, банда ютуберів
 - Hype beast – та людина, котра витрачає гроші на різноманітне дороге вбрання, щоб хизуватися нею та вразити свою аудиторію
 - Diss track – музичний кліп, де ютубер записує музику з хейтом на іншого ютубера
 - Haul – коли блогер показує що він купив нового
 - Mukbang – їсти на камеру та розказувати щось у прямому ефірі

- Prank – розіграш [30].

Вже в той час люди масово писали у листах «смайлики» по типу :-), :-(), що, як на мене, являє собою сукупністю як вербальної так і невербальної комунікацію (зображення, яке складається з букв та символів). Перші інтернет смайлики з'явилися 19 вересня 1982 року. Професор Скотт Еліот Фалман Університету Карнегі-Меллоні в Пітбсурзі, штат Пенсильванія, вперше запропонував поєднання символів (дві крапки тире та дужку) для відображення посмішки. Так саме виглядало перше повідомлення і смайликом від Скотта:

19-Sep-82 11:44 Scott E Fahlman «:-)»

From: Scott E Fahlman

I propose that the following character sequence for joke markers: «:-)»[33].

Такі символи використовували ще у часи Стародавнього Китаю. Вони тим чи іншим чином передають емоцію співбесідника, якщо перевернути їх на дев'яносто градусів, то ці символи реально будуть схожі на людську емоцію [31]. Дедалі ці символи зазнають змін, їх будуть скорочувати лише до одного символу, наприклад проста дужка «)», «(». Згодом у 2000-х роках комп'ютер та інтернет почали масово з'являтися вдома. Люди стали більш знайомими з цими речами і почали також вносити зміни у «всесвітню мережу» і придумувати щось нове. Згодом з'явилися інтернет-форуми, де знаходилися люди «по інтересам». Вони спілкувалися між собою, ділилися чимось. У тематичних форумах зазвичай обговорювали ті теми, які цікавили людей (наприклад якась конкретна проблема з комп'ютером і людина задає питання в чому може бути річ, або тематичні форуми де обговорюють той чи інший серіал, аніме, тощо).

4.2 Еволюція невербальної комунікації у соціальних мережах

Все більше людей згодом могли дозволити собі комп'ютер та інтернет, і вже тоді замість форумів почали робити усілякі соціальні мережі, месенджери, тощо. Можливо хтось пом'ятає таку мережу як «ICQ», мережу «ВКонтакте», «Facebook». Вони були здатними передавати не тільки вербальний текст, а ще й можна була ділитися фотографіями, музикою, надсилати «емодзі». (додаток 1)

Давайте поговоримо більше про емодзі.

Емодзі – це навкшталт картинки з емоцією, яка виражає ту чи іншу емоцію. Взагалі вони зараз використовуються будь де, і не тільки при звичайній бесіді у чаті. Їх навіть не соромно використовувати у бізнесі, щоб виглядати більш сучасно і налаштувати контакт з клієнтом набагато швидше і якісніше (додаток 5) [32]. Емодзі при розмові дають вам вигляд доброзичливої людини. Також вони корелюються зі справжніми почуттями радості. Вони навіть пом'якшують критику у вашу сторону. Емодзі як раніше так і зараз є де завгодно. Зазвичай їх можна використовувати в соціальних мережах та месенджерах.

ВКонтакте взагалі згодом став гарним прикладом для соціальних мереж, бо у кожної людини була своя індивідуальна сторінка, яку він міг прикрасити чим завгодно. Поставити свою фотографію (а може й не свою), писати статус, постити усілякі новини, треди, просто інформацію та картинки з пабліків. «Пабліки» - то були усілякі групи по інтересам, куди могли вступити люди і також щось обговорювати, писати коментарі, ставити вподобайки та інше. Ще у цій соціальній мережі згодом з'явився свій плейліст музики, яку ви додавали до своєї бібліотеки. Ну і, авжеж, можна було знайти будь кого через пошук, якщо у людини була сторінка в цій мережі, писати йому, а також можна було створювати групові чати, де всі кого ви запросили могли спілкуватися один з одним. Саме ці компоненти являють собою розвиток як вербальної, так і невербальної комунікації. Наприклад в один клік на сторінку людини ви по

його сторінці можете дізнатися про нього майже все. Можливо ця інформація буде досить неточною, можливо на поверхні, але вже по деяким деталям ви можете уявити що це за людина і «намалювати» свій портрет цієї людини. Продивившись групи, в які людина вступила, його діяльність там, його «пости» на сторінці з різними цитатами, його збережений плейліст музики – все це може розказати про людину дуже багато, особливо музика, яку він слухає. Це все також, як на мене можна назвати вербальним і невербальним способом передачі інформації.

В наш час все залишається таким самим, але більш у сучасному просторі, бо технології не стоять на місці. Зараз уже у кожної людини замість старого кнопочкового телефону Nokia є сучасний смартфон, в якому зараз знаходиться буквально все ваше життя. Телефон зараз, це вже не тільки зателефонувати або відправити смс, а реально частина життя кожної людини. Є мобільний швидкісний інтернет, є багато різних програм від самих необхідних і до якихось ігор. Телефони також, у якомусь сенсі, витіснили фото та відеокамери, бо телефони зараз знімають досить на прийнятному рівні. У вашій кишені буквально зараз є все. Те що можна було зробити тільки на комп'ютері – можна і на телефоні. Просто дістав з кишені і можна продивитись в інтернеті якусь інформацію, сфотографувати, поділитися одразу з людьми, тощо. Месенджерів стало ще більше і вони стали набагато зручнішими і практичними. Соціальні мережі перейшли вже на другий план, бо набагато зручніше і швидке все робиться саме там. Що ж змінилось ще за такий період часу? Безліч усіляких «емодзі», які передають будь що. Я гадаю зараз можна переписуватися тільки лише смайликами. Різний спектр емоцій, емодзі всілякої техніки, прапорів, частин тіла, побутових та інших речей. Зараз все стало набагато багатше аніж було. Ще у такому месенджері як «Telegram» наприклад, є стікери. Для емодзі можна зробити свій унікальний стікер, і це може бути що завгодно. Люба картинка, фотографія, можливо навіть смайлики в стікерах, тощо. Зараз в месенджерах це здобуло найбільшої гнучкості і можна навіть спілкуватися не пишучи ані букви. Ще є голосові повідомлення,

які можна записати знаходу співбесіднику. Смайликами та емодзі можна дати оцінку тому чи іншому повідомленню, статті, новині. Наприклад палець уверх, палець вниз, радісний смайлик (додаток 2).

4.3 Передача інформації через картинки

Ще за часів процвітання соціальних мереж люди вже тоді робили якісь кумедні картинки та кидали один одному. Деякі ставали дуже популярними в свій час і вони були скрізь. Різноманітні фрази з них ставали частиною «жаргону» та «сленгу» у розмові. Тоді і з'явилися Демотиватори.

Демотиватор – це текст, який написаний майже завжди на чорному фоні з зображенням, передаючи якесь послання, ідею, або просто розважити [34]. Взагалі Демотиватор є протилежним до Мотиваторів (агітаційні плакати та вивіски), і вони зроблені як пародія на них. Взагалі особливостями демотиваторів є те що поєднання картинки та зовсім нестандартним сенсом тексту. Воно може викликати різний спектр емоцій від гніву, нерозуміння і до комічності та реальної мотивації.

Соціологи виділяють 6 типів демотиваторів:

- Розважальні
- Соціально-рекламні (спрямовані на цінності, котрі ставляться в центр соціальної реклами)
- Інтернет-езотеричні
- Філософські [34].

Зараз Демотиватори у більшості це банально смішні картинки, які мають лише одну функцію – розвеселити. І так сталося, що в часи соціальних мереж та месенджерів вони мають велику популярність.

Ось вам дам наприклад такий Демотиватор (додаток 3):

Як ми бачимо на цій картинці зображений маленький хлопчик, який, скоріш за все, упав в багнюку. Надпис знизу «Спасибо за ваши комментарии» - «Дякую за ваші коментарі». Тобто комічність ситуації в тому, що в тексті явно є саркастичний намір, який розкривається через таку кумедну картинку. Тобто через досвід спілкуванні в інтернеті, скоріше всього, ця картинка означає, що якусь людину дуже сильно образили в коментарях, де він попросив оцінити щось (може свою фотографію, може якусь позицію) і він банально зіткнувся зі шквалом «хейту» в його сторону в коментарях. Ця картинка відноситься до розважальної групи.

Є ще одна дуже показова картинка Демотиватор (додаток 4):

Ми бачимо смажену картоплю фри з текстом «Potential. Not everyone gets to be an astronaut when they grow up» - «Потенціал. Не кожен може стати космонавтом коли виросте». Ця картинка нам дає досить великий та біполярний спектр емоцій. Картинка дарує нам і усмішку при розуміння ситуації, а також може принести сум та печаль, бо картинка передає сенс того, що не кожен з нас може стати космонавтом, не кожен з нас може добитися своїх цілей, стати тим, ким ти хочеш. Рано чи пізно людина це усвідомить і єдиним виходом для неї буде працювати десь на звичайнісінькій роботі в ресторані Фастфуду. Досить життєва, кумедна, і в той же час дуже сумна картинка. Відноситься також до розважальної групи.

Як ми бачимо на сьогодні як вербальна так невербальна комунікація в інтернет-спілкуванні використовуються дуже часто і навіть ще більше з кожним днем. Зараз люди міксують та експериментують все більше і більше.

Зараз з'явилися не тільки емодзі, а й стікери до емодзі. Існує величезна кількість способів вираження думки, емоцій через банальні символи без слів та літер. На сьогодні ми маємо просто величезний та креативний спектр вираження емоцій і невербальне спілкування стало більш ширшим аніж воно було без інтернету.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у ході дослідження ми дійшли до наступних висновків.

Ми вивчили теоретичні, лінгвістичні та прагматичні аспекти невербальних одиниць. Ми дізналися основну інформацію про вербальну та невербальну комунікацію. Вирішили, що в процесі спілкування люди будуть використовувати всі доступні кошти. Мова, безперечно, є основним засобом спілкування. Однак у реальних комунікативних ситуаціях неможливо покладатися виключно на вербальне спілкування, не звертаючи уваги на невербальний компонент, що є важливим компонентом спілкування. Коли ці два аспекти спілкування взаємодіють, невербальні засоби можуть виконувати пов'язані з мовою функції, такі як повторення, протиставлення, заміна, додавання, виділення та коригування.

Ми дізналися більше про інтернет-спілкування. Інтернет-спілкування вбирає в себе широкий аспект вираження як вербальних так і невербальних одиниць. Вивчили способи комунікації через інтернет. Інтернет-спілкування дуже сильно розширило невербальні одиниці при спілкуванні. Виразити ідеї, емоції, передавати інформацію можна не тільки буквами, але й різноманітними смайликами, емоціями та картинками.

Класифікація знаків невербальної комунікації і двох основних груп: акустичних і оптичних. В акустичну групу ознак невербальної комунікації входять позавербальні (паузи, кашель, дихання, сміх, плач) та просодичні (темп, тон, тембр, гучність, манера мови, вимова мови). До оптичних груп невербальних комунікативних знаків відносяться кінематика (жести, міміка, поза, темп, зоровий контакт), проксиміка (дистанція між розмовляючими, ефект території, ефект орієнтації, дистанція, просторове розташування співрозмовника) та зовнішній вигляд. (статура, статура), зростання і вага, одяг, прикраси, зачіска, макіяж, особисті речі).

Це дослідження також показало, що номінативні пристрої є основним способом репрезентації немовних одиниць в англомовному дискурсі, але крім цих основних мовних засобів у текстах використовуються лексико-семантичні та стилістичні засоби. При аналізі номінацій як основних невербальних засобів досягнення реакції на англомовний дискурс основна увага приділяється найбільш уживаним дієсловам (переважно минулого часу, формам продовженого та дієприслівника) та іменникам (соматичним, у тому числі іншій групі навчань). Рідше використовуються прикметники та прислівники, що використовуються для позначення невербальних показників емоційного стану персонажа.

Всю лексику, що використовується для номінацій, можна поділити на літературну лексику та спеціальну лексику. Звичайна і нейтральна лексика літератури становить основну частину загальної лексики, що у цьому контексті. У той самий час друга група лексики зустрічається рідше, але набагато частіше впливає читача і передає емоційний стан героя. До другої групи належать емоційна, оцінна, застаріла, технічна лексика, запозичення, розмовна та сленгова лексика, непередбачені обставини. Цей словниковий шар має сильний елемент стилю.

Детальний аналіз стилістичних аспектів невербальних засобів вираження емоційного відгуку персонажа свідчить про те, що серед стилістичних засобів вираження невербальних маркерів емоційного відгуку персонажа найбільш важливими є загальноприйняті та авторські прикметники, метафори, уособлення, порівняння та парафрази.

У цілому нині невербальна комунікація знаходить свій відбиток у художніх текстах з допомогою так званого фізикалізму і фізичної репрезентації. Описуючи зовнішню поведінку персонажа під час спілкування, ми створюємо повний, точний і переконливий образ героя, який відбиває його думки, почуття, ставлення до світу і погляди життя. Використовуючи невербальні засоби спілкування, створити психологічний портрет персонажа, охарактеризувати його психологічні риси, виховання, рівень освіти, розкрити

його внутрішній світ, розкрити усі думки та почуття героя, показати читачеві свій досвід.

Тому невербальна комунікація в англійських художніх дискурсивних текстах зазвичай супроводжує вербальні ситуації, уточнюючи їх і надаючи їм більш емоційний і експресивний характер. Невербальні елементи роблять процес спілкування більш переконливим, що заслуговує на довіру, видимим і виразним. Краще знати твір, ретельніше вивчати персонажів, визначати мовні особливості авторського стилю та його деталей шляхом вивчення невербальних засобів передачі емоції мовою художнього тексту. Його особиста авторська модель світу.

Аналіз перекладу показав, що найчастішим методом перекладу немовних одиниць у англійських художніх текстах є трансформаційний переклад. Використовуються також дослівні переклади та синонімічні переклади з повними та частковими синонімами. Найчастіше використовуються нейтралізація виразності, граматична заміна, перекладацькі трансформації скорочення та розширення вихідної форми. Методи перекладу синонімів та семантичного розвитку (модуляції) використовуються рідко.

Основна труднощі перекладу полягає у стилістичному потенціалі деяких немовних одиниць та мовних та культурних особливостях деяких стилістичних апаратів. Щоб подолати ці труднощі, перекладачі покладаються різні інструменти перекладу, інструменти перетворення і творчі інтерпретації вихідного тексту. У деяких випадках перекладачам навіть доводиться вдаватися до епізодичних перекладів, тобто до створення прецедентів мовою, що перекладається. Особливо, коли йдеться про передачу авторського карбування та оказіональних виразів.

Я, Стоцький Владислав Анатолійович, своїм підписом засвідчую, що моя кваліфікаційна робота «Засоби репрезентації невербальної комунікації у інтернет-спілкуванні: перекладацький аспект» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувався принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

SUMMARY

The thesis focuses on research focusing on the means of representation of non-verbal communication in Internet communication.

The purpose is to explore and study the features of verbal and non-verbal units in Internet communication. The object of research is verbal and non-verbal information in Internet communication. The subject of the research is the specificity and methods of translation of non-verbal units in English-language texts, as well as social networks, forums and messengers on the Internet.

The paper deals with four chapters about verbal and non-verbal communications. The first chapter deals with general concepts of verbal and non-verbal communication, as well as translation problems in linguistics. The central issue of modern linguistics is the study of the process of translation, which is a special type of communicative activity that takes place in the conditions of mediated bilingual communication. The main problems of communicative linguistics today are: Nature, components and forms of communication (features of communication as an activity, basic regularities of communication, functions, models and channels of communication, verbal and non-verbal elements of communication, influence of non-verbal factors in communication situations, feedback in communication) ; types and directions of communication; components of communication and communicative acts; situational elements of communication; properties of creation and perception; issues of intercultural and other types of communication.

The second chapter is devoted to the approaches and functions of non-verbal communication, as well as the classification of non-verbal communication tools in the English language. There are certain divisions of functions between verbal and non-verbal means of communication: a pure message is transmitted through the verbal system, and non-verbal communication appeals more to the interlocutor. Often, non-verbal communication cannot convey the exact meaning. Usually they harmonize in a certain way with the spoken text. Inconsistency of personal non-verbal means makes interpersonal communication very difficult. Unlike speech,

non-verbal communication is not fully understood by both the listener and the recipient. No one has complete control over their non-verbal communication activities, which often leads to misunderstandings, especially when the communicators belong to different cultures.

The main functions of non-verbal communication:

1. Creates an image of the interlocutor;
2. Takes the role of a method of regulating the spatio-temporal parameters of communication;
3. Is an indicator of interaction;
4. This is an indicator of the mental health of the interviewee at the moment;
5. Performs the message saving function;
6. Is a clarification, replaces the meaning of a verbal message;
7. It is a relief function, the excitation process is regulated.

Non-verbal behavior (postures, facial expressions, pantomimes, intonation features of speech) contain a large amount of information about a person with high reliability, because they are very difficult, if at all possible, to be consciously controlled. Non-verbal languages are also international. All basic emotions (anger, fear, happiness, surprise, sadness, disgust) are equally manifested and assimilated in societies with different cultures and traditions.

The third chapter reveals the research methodology, and also provides us with analysis and strategic techniques for translations in literary texts. Methodological base of the paper covers that besides to practical goals, there is strategic, general education, educational and development goals are also distinguished, which are realized in one way or another in education. In the process of teaching translation, another goal is realized - the formation of a character that will allow to act well in the process of intercultural communication. These goals make it possible to determine the content, methods, principles and means of learning. Thematic (sphere of communication, topic, context of communication, text) and procedural (knowledge, skills, formation of personal competencies) aspects of the content of education should be taken into account. In artistic translation, adequacy is

impossible without a certain artistic aesthetics. The adequacy of the translation depends on the knowledge of another culture, traditions, slang, etc. Thus, the adequacy of artistic translation depends on the degree of correct reproduction of the concepts expressed in the text.

This chapter has a large number of examples and is of great practical importance. The fourth chapter directly reveals non-verbal units in communication in the Internet space. In practice, every day we encounter verbal and non-verbal communications on the Internet. Everyone has the ability to easily open the phone, call, write in the messenger, send emoticons, pictures. In social networks, such functions appeared as their own music playlist, as they added to their library. You can find out if someone through a joke, like a person had a side in the middle, write to you, and you could also create group chats, where everyone you asked could talk one to one. The very components are a development of both verbal and non-verbal communication. For example, in one click on the side of a person, you can find out everything about it on this side. It is possible that this information will be inaccurate, it may be on the surface, but even for some details you can reveal what a person is and “paint” your portrait of a person. Surprised by the group, the person entered into the yaki lyudina, yogo activity there, yogo “post” on the side with different quotes, yogo saves the music playlist - everything can be told about the lyudyna even more richly, especially the music, like the wine is heard. Everything is the same, as I can call it a verbal and non-verbal way of transmitting information.

Further study of verbal and non-verbal communications may lead better and more convenient ways to communicate. People are falling apart and every day they come up with more and more new things, such as Neural Networks. Now neural networks have learned to copy someone else's voice, draw pictures. Perhaps, in the future, it will be possible to create a full-fledged virtual interlocutor.

Key words: Verbal communication, non-verbal communication, discourse, folklore, literary text, Internet communication, instant messenger, social network.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Горелов И. Н. Коммуникация. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Советская энциклопедия, 1990. С. 233. (76)
2. Кашкин В. Б. Основы теории коммуникации: Краткий курс. Москва: АСТ: Восток – Запад, 2007. 256 с.
3. Гавра Д. П. Основы теории коммуникации: для бакалавров и специалистов: учеб. пособие для вузов по напр. «Журналистика». Санкт Петербург: Питер, 2011. 284 с.
4. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. Москва: Прогресс: Изд. группа «Универс», 1993.
5. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. Почепцов Г.Г. М.:«Рефл-бук», К.: «Ваклер», 2001. 656 с.
6. Гридина Т. А., Коновалова Н. И., Воробьева Н. А. Невербальная коммуникация: практикум. Екатеринбург, 2015. 106 с.
7. Ефременко О. В. Значение невербальной коммуникации в жизни человека.
8. Buerkel-Rothfus N. Communication: Competencies and Contexts. New York: Newbery Award Records, 1985
9. Терминасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. Москва, 2000. 624 с.
10. Юр'єва О. Ю. Особливості невербальної передачі інформації у процесі. URL: <http://naub.org.ua/?p=270>
11. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. Київ: Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.

12. Лабунская В. А. Невербальное поведение: социально-перцептивный подход. Ростов-на-Дону: Издательство Ростовского госуниверситета, 1986. 136 с.
13. Кони А. Ф. Советы лекторам. Об ораторском искусстве. Москва: Политиздат, 1973. С. 173.
14. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: МАУП, 2000. 256 с.
15. Давидюк С. Г. Конспект лекцій з курсу «Ділові комунікації». URL : http://www.kdu.edu.ua/new/lekcii/18_188.doc
16. Ким В. Школа невербалики. Все секреты рукопожатий. URL : <https://tsn.ua/ru/blogi/themes/psihology/shkola-neverbaliki-vse-sekretyrukopozhatiy-620726.html>
17. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации. Киев, 1997. 300 с.
18. Нелюбин Л. Л. Очерки по введению в языкознание. Москва: МГОУ 2005. 215 с.
19. Уфимцева А. А. Лексическое значение: принцип семиологического описания лексики. Москва: Наука, 1982. 239 с.
20. Шумейко О. В. Місце невербальних компонентів вираження емоцій у процесі комунікації (на матеріалі англійської мови). Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. 2010. № 7. С. 410–413.
21. Бердникова Т. А. Лексико-фразеологическое поле соматизмов (на материале архангельских говоров): автореферат дис. ... канд. филол. наук. Москва, 2000. 25 с., 19 с.
22. Merriam-Webster Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/>

23. Паршин А. Теория и практика перевода : М: Русский Язык, 2000. 161 с.
24. Кашкин В. Б. Введение в теорию коммуникации: Учеб. Пособие. Кашкин В. Б. Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. 175 с.
25. Колшанский Г. В. Паралингвистика. Колшанский Г.В. М.: Наука, 1974. 18 с., 20 с., 28 с., 80 с.
26. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам. Теория и практика: учеб. пособие для преподавателей и студентов. Москва: Филоматис, 2004. 408 с.
27. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. 261 с.
28. Швед Є. В. Переклад невербальних одиниць в англомовних художніх текстах. URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/87428/1/Shved_mag_rob.pdf;jsessionid=50B423306E09E11FEFCB6C142C08B904
29. Сайт. Куц Е. О. ТЕКСТИ (конспект) лекції з дисципліни - Переклад як засіб комунікації у науково-технічній сфері. URL : <http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/873/1/M04338.pdf>
URL : <https://studfile.net/preview/9972515/>
30. Сайт. Internet Vocabulary: Сленг, аббревіатури, скорочення. URL : <https://p12.com.ua/ru/journal/view/internet-vocabulary-slang-abreviaturi-skorochennya>
31. Сайт. Невербальні способи впливу в інтернет-комунікації URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/neverbalnye-sposoby-vozdeystvennosti-v-internet-kommunikatsii>
32. Сайт. 7 Reasons to Use Emoticons in Your Writing and Social Media, According to Science URL : <https://buffer.com/resources/7-reasons-use-emoticons-writing-social-media-according-science/>

33. Сайт. Scott E. Fahlman: general information. URL : <https://www.cs.cmu.edu/~sef/>
34. Сайт. Demotivator Examples. URL : <https://demotions.ru/>
35. Сайт. Психологія. Невербальна комунікація. URL : <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/9851/>
36. Ущাপовська І. В. Етнокультурне маркування невербальних кодів простору та часу. Філологічні трактати. 2016. Т. 8, № 2. С. 160–166. URL : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/46242>
37. Погорілий С.Д., Крамов А.А. Метод розрахунку когерентності українського тексту, 2018. с. 64-75
38. Traunmüller, H. "Paralinguale Phänomene" (Paralinguistic phenomena), chapter 76. 2005. с. 653-665
39. Черник М. В. Комунікативно-дискурсивні аспекти актуалізації феномену мистецтва. Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2019. Вип. 12. С. 186–190.
40. Росінська О. А. Культура сучасної української мови. Довідник для всіх. Донецьк: ТОВ "ВКФ «БАО», 2009.
- Сайт. Аудиторія та сфери комунікації. URL : https://stud.com.ua/18364/marketing/auditoriya_sferi_komunikatsiyi
42. Сайт. Паравербальна комунікація. Специфіка паравербальних засобів. Культурно-специфічні особливості паравербальної комунікації. URL : <https://studfile.net/preview/9587366/page:12/>
43. Ущাপовська І. В. Національно-культурне сприйняття креолізованого рекламного тексту (на матеріалі телевізійної реклами кави). *Ученые записки Таврического национального университета им. В.*

Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации». 2013. Т. 26 (65), № 1. С. 409–417.

44. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. К.: Академія, 2000.
45. Баранова С. В., Абдуллаєва А. Ф. "Культурний переворот" як актуальний напрямок розвитку художнього перекладу. *Нова філологія*. 2020. 80. С. 9–13.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток 2

**СПАСИБО ЗА ВАШИ
КОММЕНТАРИИ**

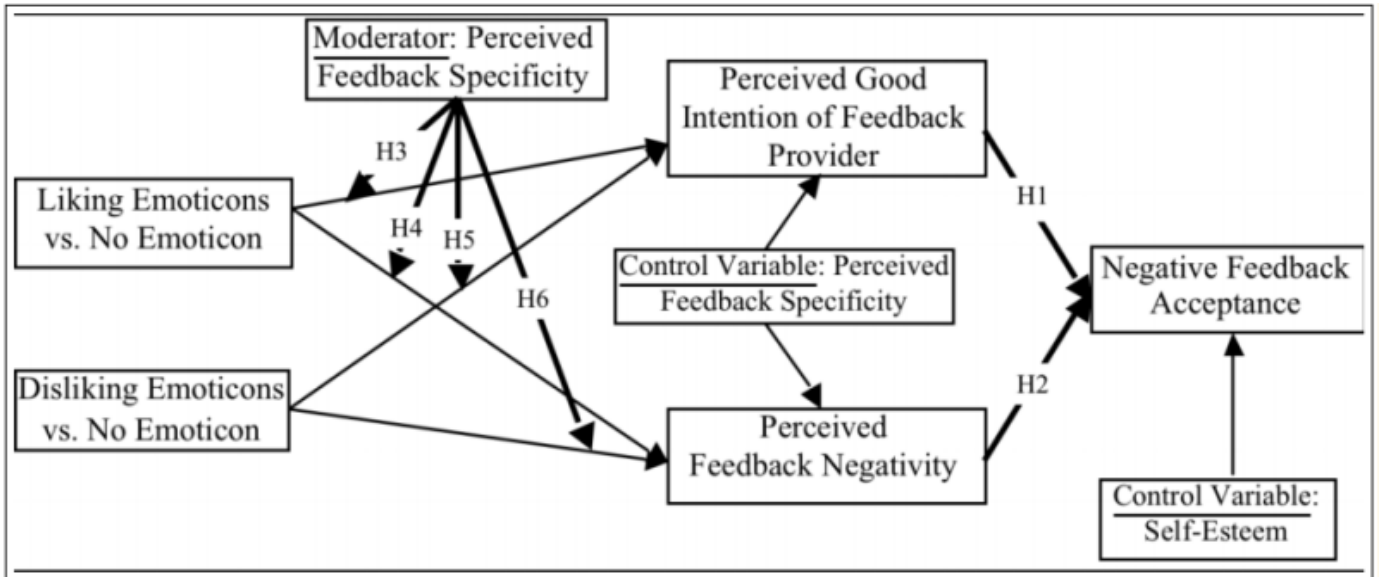
Додаток 3

POTENTIAL

NOT EVERYONE GETS TO BE AN ASTRONAUT WHEN THEY GROW UP.

Додаток 4

Додаток 5